

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sži/8/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013200598
Dátum vydania rozhodnutia:	15.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013200598.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom Suché Mýto 19, Bratislava, IČO: 42 268 559, proti žalovanému: Obec Banský Studenec, so sídlom Banský Studenec č. 60, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, o odvolaní Advokátskej kancelárie Bardač, s. r. o., so sídlom Búdková č. 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/81/2013-63 zo dňa 13. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konanie o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia zastavil z dôvodu, že konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie neexistujúceho rozhodnutia. V odôvodnení uviedol, že žiadosť podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe, preto nepostačuje, že sa povinná osoba len dozvedela o jej podaní, ale je potrebné, aby poznala jej obsah. Vzhľadom na to, že povinná osoba (žalovaný) sa nedozvedela o obsahu žiadosti žalobcu, nedošlo ani k začatiu konania o poskytnutie informácie, a preto nemôže platiť ani právna domnienka v zmysle § 18 ods. 3 zákona o slobode informácií, teda že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informácie. Rozhodnutie, o ktorom v konaní nebolo preukázané, že existuje, nemôže byť predmetom preskúmania, pričom ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie elektronicky, opatrené zaručeným elektronickým podpisom, Róbert Bardač - Mgr. Róbert Bardač, advokát a konateľ Bardač, s. r. o., advokátskej kancelárie a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že napadnuté uznesenie krajského súdu vychádza z

nesprávneho právneho posúdenia veci, a rovnako namietal, že napadnutým uznesením krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Podľa jeho názoru žalovaný má povinnosť prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a preto pre žalovaného doručenie žiadosti žalobcu podpísanej zaručeným elektronickým podpisom predstavuje technicky vykonateľný spôsob podania žiadosti. Doručenie žiadosti technicky vykonateľným spôsobom je postačujúce pre vyvolanie tých účinkov, ktoré vyvoláva riadne doručená žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona o slobode informácií. O takejto žiadosti mal žalovaný rozhodnúť zákonom predpokladaným spôsobom. K tomu však nedošlo, čo malo za následok vydanie fiktívnych rozhodnutí podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií. Tým, že krajský súd na uvedené nijako neprihliadol, rozhodol vec po právnej stránke nesprávne.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcu sa pridržal skutočností uvedených vo vyjadrení k podanej žalobe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), vec preskúmal bez nariadenia pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu a preto musel odvolanie odmietnuť.

Najvyšší súd skúmajúc podmienky konania o odvolaní, zistil, že v pripojenom súdnom spise krajského súdu sa nachádzajú vo fotokópii jednak plnomocenstvo udelené žalobcom Advokátskej kancelárii Bardač, s. r. o. pre viaceré správne konania, ako aj prezidiálna plná moc pre konania vo veciach preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v územnej pôsobnosti krajského súdu. Zo žaloby žalobcu vyplýva, že plná moc na zastupovanie v súdnom konaní je založená v spisoch súdnej správy krajského súdu pod zn. Spr. č. 287/2013. Najvyšší súd však nedisponoval originálom plnomocenstva preukazujúceho zastúpenie žalobcu Advokátskou kanceláriou Bardač, s. r. o., a to v žiadnej forme.

Zistiť túto skutočnosť najvyšší súd v zmysle § 211 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. vyzval Advokátsku kanceláriu Bardač, s. r. o. na predloženie originálu plnomocenstva pre zastupovanie žalobcu v tunajšom konaní (výzva z 20. marca 2014, doručená 27. marca 2014).

V reakcii na výzvu najvyššieho súdu Advokátska kancelária Bardač, s. r. o. podaním z 31. marca 2014 oznámila, že žalobca v súlade s ustálenou praxou založil plnú moc na zastupovanie žalobcu do spisov súdnej správy a v žalobe na str. 2 poukázal na číslo v správnom registri Spr., pod ktorým je plná moc evidovaná. Okrem toho žalobca pre úplnosť kópiu plnej moci na zastupovanie pripojil k žalobe ako prílohu 1a. Zdôraznil, že v zmysle § 25 ods. 1 veta druhá O.s.p. táto plná moc nemohla byť obmedzená, a vzťahuje sa preto i na odvolacie konanie. Súčasne poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu R 43/2003, ako aj jeho uznesenia vo veciach sp. zn. 2Cdo/112/2011, 7Cdo/45/2011, 4Cdo/70/2011, 5Cdo/54/2011, 2Cdo/56/2011, ako aj 3Cdo/76/2012. Zastáva preto názor, že nie sú splnené podmienky pre zastavenie konania, resp. pre odmietnutie podaného odvolania. Pre úplnosť dodal, že žalobca neudelil právnomu zástupcovi (Advokátskej kancelárii Bardač, s. r. o.) inú plnú moc, než je založená v spisoch súdnej správy krajského súdu, preto ju nemôže najvyššiemu súdu predložiť.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 24 O.s.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 28 ods. 1 O.s.p. zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

Úkonom, ktorým účastník splnomocňuje advokáta na základe spravidla príkaznej zmluvy podľa § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka sa realizuje jeho základné právo na právnu pomoc v súdnom konaní.

Plnomocenstvo, ktoré sa udelí advokátovi sa nemôže obmedziť na jednotlivé úkony, pretože by to odporovalo nielen zákonu, ale aj podstate tohto zastupovania. Také plnomocenstvo sa považuje za procesné plnomocenstvo a musí byť súdu predložené v origináli. Plnomocenstvo udelené advokátovi musí žalobcom výslovne udelené pre konanie pred súdom, tzn. že plnomocenstvo iba pre predchádzajúce konanie pred orgánom verejnej správy je nepostačujúce.

Zákonné predpoklady na zastupovanie účastníka advokátom obsahuje zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“).

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu ako fyzická osoba (samostatne alebo v združení spolu s inými advokátmi) alebo ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti alebo ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Z citovaných zákonných ustanovení týkajúcich sa zastúpenia na základe plnomocenstva vyplýva, že účastník konania môže udeliť plnomocenstvo na zastupovanie v občianskom súdnom konaní advokátovi - fyzickej osobe, ako aj právnickej osobe založenej podľa zákona o advokácii. Účastníka konania môže zastupovať v súdnom konaní verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným, ktoré boli založené na účel výkonu advokácie. Tieto spoločnosti nesmú mať iný predmet podnikania ako poskytovanie právnych služieb. Ak účastník konania udelí plnomocenstvo právnickej osobe založenej na účely výkonu advokácie, na súde ho bude zastupovať spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti, konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným alebo nimi poverený zamestnanec (advokátsky koncipient).

Nedostatok procesného plnomocenstva je nedostatkom podmienky konania, ktorý možno odstrániť (§ 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), pričom opatrením súdu na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia je spravidla výzva tomu, kto vystupuje ako splnomocnenec, prípadne účastníkovi, aby v určenej lehote predložil plnomocenstvo, alebo aby k udeleniu plnomocenstva došlo ústne do zápisnice. To platí ako v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, tak aj v prípade, že bolo predložené s takými nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné.

V prípade, ak odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 28 ods. 1 O.s.p., ide o nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky v každom štádiu konania, t. j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať účastníka na jej odstránenie. Uvedená zásada platí aj v prípade, ak odvolací súd plnomocenstvo, založené v spise pred podaním odvolania, nepovažuje za postačujúce na preukázanie zastupovania účastníka v

konaní.

Občiansky súdny poriadok (§ 28) okrem plnej moci pre celé konanie (tzv. procesné plnomocenstvo) pozná aj plnomocenstvo všeobecné (oprávňujúce zastupovať účastníka v každom súdnom konaní, nech ide o ktorúkoľvek vec). Pritom tzv. všeobecné plnomocenstvo bolo možné založiť do spisov súdnej správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať, na jeho existenciu musel účastník alebo ním zvolený zástupca súd upozorniť (R 43/2003).

Z uvedeného je zrejmé, že je nutné rozlišovať medzi udelením plnomocenstva a preukazovaním jeho udelenia. Toto sa deje jednak predložením originálu plnomocenstva, alebo jeho udelením ústne do zápisnice súdu (§ 28 ods. 1 O.s.p.).

Na založenie, resp. uschovanie všeobecného plnomocenstva do spisov súdnej správy sa vzťahovala Inštrukcia ministerstva spravodlivosti č. 18/1964 o účasti organizácií a štátu v súdnom konaní a o ich zastupovaní, ktorá umožňovala aj advokátom zastupujúcim „organizáciu alebo štát“ uschovať udelené všeobecné plnomocenstvo v správnych spisoch súdu, ktorý vo veci koná.

Citovaná inštrukcia bola s účinnosťou od 19. marca 2012 Inštrukciou ministerstva spravodlivosti č. 10/2012 zrušená (čl. 15a ods. 2; príloha č. 1a) bez náhrady. Z tohto dôvodu súdy nie sú už oprávnené a povinné akceptovať preukazovanie udelenia plnomocenstva na zastupovanie v občianskom súdnom konaní vrátane konania v správnom súdnictve poukazom na originál všeobecného plnomocenstva uschovaného v spisoch správy súdu, ktorý vec prejednáva. Tým súčasne strácajú opodstatnenie rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 2Cdo/112/2011, 7Cdo/45/2011, 4Cdo/70/2011, 5Cdo/54/2011, 2Cdo/56/2011, ako aj 3Cdo/76/2012, ktorých právne posúdenie sa vzťahovalo na obdobie účinnosti inštrukcie č. 18/1964.

Avšak aj v čase jej účinnosti inštrukcia č. 18/1964 vyžadovala uschovanie originálu plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná, t. j. na každom jednom súde, ktorý dotknutú vec prejednáva a rozhoduje o nej samostatne (bod III in fine). Táto požiadavka na preukázanie udeleného plnomocenstva žiadnym spôsobom nespochybňuje rozsah udeleného plnomocenstva podľa § 25 ods. 1 O.s.p.

Pokiaľ aj krajský súd disponoval originálom plnomocenstva udeleného žalobcom advokátovi Advokátska kancelária Bardáč, s. r. o., a mohol si teda jeho udelenie riadne overiť, najvyšší súd túto možnosť nemá. Preukázanie existencie plnomocenstva pritom nie je skutočnosťou, ktorej preukazovanie môže účastník ponechať na vyhľadávacej povinnosti súdu (§ 120 ods. 1, 2 O.s.p.). Je pritom vecou dohovoru účastníka konania a ním zvoleného zástupcu, koľko vyhotovení písomného plnomocenstva za účelom preukázania existencie tohto ich vzťahu bude existovať.

Ako vyplýva z podania Advokátskej kancelárie Bardáč, s. r. o., žalobca si aj napriek poučeniu zo strany odvolateľa zrejme nesprávne vyložil ustanovenie už dva roky zrušenej Inštrukcie č. 18/1964 o možnosti (potrebe) uschovať „originál plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná“. Plnomocenstvo, ktorým by preukázal oprávnenie Advokátskej kancelárie Bardáč, s. r. o. podať odvolanie v tunajšej veci v mene a na účet žalobcu, nebolo doložené ani na výslovnú výzvu najvyššieho súdu. Nie je snáď nutné zdôrazňovať, že pokiaľ je vo veci podané odvolanie, je daná vecná právomoc dvoch súdov vo veci konať, voči ktorým je potrebné udelenie plnomocenstva na zastupovanie jednoznačne samostatne preukázať.

Ako z vyššie uvedeného vyplýva, najvyššiemu súdu bolo vo veci žalobcu predložené odvolanie signované (zaručeným elektronickým podpisom) advokátskou kanceláriou Bardáč, s. r. o., ktorá napriek výzve najvyššieho súdu nepreukázala svoje oprávnenie na tento úkon v mene a na účet žalobcu v tunajšej veci. Preto nemožno mať za to, že odvolanie bolo podané žalobcom, a je naopak na mieste uzavrieť, že toto podala Advokátska kancelária Bardáč, s. r. o. vo vlastnom mene a na vlastný účet.

Podľa § 218 ods. 1 O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré:

- a/ bolo podané oneskorene;
- b/ bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený;
- c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné;
- d/ nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2; ak boli dodržané podmienky podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1,
- e/ rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak.

Preto najvyšší súd po zistení, že odvolanie podal iný subjekt než účastník konania (žalobca), pričom ani na riadne doručení výzvu nebola preukázaná existencia oprávnenia tento procesný úkon vykonať v mene a na účet žalobcu (plnomocenstva), postupoval podľa § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., a odvolanie ako podané neoprávnenou osobou odmietol.

Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a s § 146 ods. 1, písm. c/, veta prvá O.s.p. per analogiam tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.